

Eva Bergqvist skilde sak från person

Eva Bergqvist dog den 27 oktober efter en kort tids sjukdom. Hennes bortgång har dock inte uppmärksamats på det sätt som det anstår en hjältinna av hennes kaliber. Snarare har karaktärsdåd - dvs att inte omnämna henne och därmed göra henne till en icke-person - präglat även kretsar som verkligen borde vörda hennes minne bättre. Ty hon var en oerhört viktig person, som i över tio års tid hållit den kritiska och insiktsfulla lägan vid liv. Under denna period ansvarade hon för tidskriften Fri information som bjöd oss på en skarpt formulerad invandringskritik. Det var förvisso ett sidoprojekt för henne då hon hade fullt upp med andra saker såsom sin läkarklinik, sin familj, sin hund, sitt kommunala uppdrag och skrivande av böcker.

Eva var inte bara engagerad i invandringsfrågan, som hon ju av en slump blev bekant med då en flyktingföreläsning placerades vid hennes husknut. Hon gick också igenom propositioner och riksdagsbeslut på en rad områden. Hon pekade på galna analyser. Och många gånger förutsåg hon kollaps inom ett flertal områden.

Vid tidpunkten för sin död var hon t ex i full färd med färdigställandet av sin bok om krisen inom svensk sjukvård. Ironiskt nog meddelades några dagar senare att Östergötlands landsting beslutat att inte längre bekosta ett 50-tal sjukdomar, bl a prostatacancer och godartade tumörer, utan att patienterna själva ska svara för kostnaderna. Andra landsting har aviserat att man tänker göra likadant. Vilket fick förre finansministern Kjell-Olof Feldt att säga att den svenska sjukvården nu har drabbats av sammanbrott (TV4 Nyheter 30/10).

I boken Allt det här är mitt, sa kommunalrådet (1988), visade Eva hur politikerna i Hallstahammar dribblade bort närmare 100 miljoner kronor av skattebetalarnas pengar. Till ingen nytta. Och långt innan näringslivet och andra organ uppmärksammade de sedermera införda mångfaldsplanerna på arbetsplatser och dylikt predikerade hon att antalet anmälningar om diskriminering kommer att öka lavinartat (vilket skett). Och att i synnerhet småföretagare, som redan är hårt ansatta av byråkratiskt krångel, kommer att få det än svårare med all mångfaldsbyråkrati.

Detta är bara några exempel. Genomgående i hennes texter var alltså kritiken mot politikernas inkompetens. I övrigt kännetecknades de av känslan för ansvar, ärlighet och hederlighet. Eva tog alltid ställning för den svenska demokratin. Hon oroade sig för de tydliga tecknen på undergrävandet av likheten inför lagen liksom försvagningen av åsikts- och yttrandefriheten på vilket hon gav mängder av exempel.

På flertalet hemsidor med invandringskritik på menyn har hennes bortgång emellertid inte nämnts med en stavelse. Vissa av dem såsom Nationaldemokraterna hade förmodligen inte mycket till övers för henne som person eftersom hon tagit ställning för Sverigedemokraterna. Ändå gav hon plats åt NDare, t ex Thomas Johansson, att skriva långa artiklar i tidskriften. Även skribenter från andra organ har beretts utrymme. Varför? Jo, för att dessa personer oavsett politisk hemvist hade vettiga resonemang som Eva ansåg vara värda att tryckas och spridas. Hon hade alltså den viktiga förmågan att lägga känslorna åt sidan och låta förnuftet styra. Hon kunde skilja person från sak.

I ett nationellt och traditionellt sinnat beteende ingår hedrande av vördnadsfulla insatser. Till och med Evas meningsmotståndare i Kolbäcks kommunfullmäktige, varav vissa har blivit fällda av regeringsrätten pga av Eva, har lovordat henne som aktiv, kunnig, envis och välformulerad (Västmanlands Läns Tidning 031028). Men den demokratiska nationalismen har inte gjort det.

Evas bortgång har osökt lett in på de interna stridigheter som alltid tycks ha genomsyrat de folkliga och nationella rörelserna. Som om det inte vore nog med riksdagspartiernas, mediernas och andra makthavares andliga terrorriktad häremot. (Målet för dem är ju avnationalisering, historielöshet och rotlöshet, vilket gynnar den globala kapitalismen. Gränslös konsumtion förutsätter att banden bakåt och känslomässig nostalgi klipps av.) Nationellas smutskastning av varandra tar sig olika uttryck. Det handlar om spridande av falska uppgifter som att den och den är brun eller liberal, kristen eller ateist, paranoid och

konspirationsteoretiker osv. En historik tillbakablick visar att interna stridigheter bland Amerikas indianer bidrog till att deras undergång påskyndades...

Det kan dock se annorlunda ut. Föreningen Blågula frågor har ju en dokumenterad bakgrund inom socialdemokratin, vänsterpartiet och miljöpartiet medan Fri information startades av aktiva moderater. Trots skiljelinjer på väsentliga punkter har de båda genom åren närat sig varandra. Man har utkristalliserat gemensamma punkter och respekterat varandras åsikter. Men framförallt har man betraktat varandras kritik som komplement till varandra. Det handlar om sunt förnuft och att uppträda korrekt och hyggligt. Blågula frågor och Fri information lär oss att det alltid finns två sidor av saken. Att ett parti, en organisation eller förening har en något annorlunda syn på sakernas tillstånd är alltså inte skäl för att smutskasta det.

Även på individnivå är det vanligt att personer ägnar sig åt det beskrivna problemet. Det kan som sagt handla om spridande av illvilliga rykten. Eller att man åtar sig en uppgift men sedan helt enkelt struntat i det. Den skisserade bilden reser frågan vad detta elakartade beteende beror på. En sociologisk förklaring säger "den svenska avundsjukan", som bottnar i Jantelagens jämlikhetstanke enligt vilken man inte ska tro att man är något. En evolutionsbiologisk förklaring säger att det handlar om hormonstinna hannar i maktkamp vilka med alla medel söker nå toppen. En psykoanalytisk förklaring säger att det är med idéer som med ens barn, man gillar sina egna bäst. Säkert finns en rad andra förklaringar.

Visst ska man kunna argumentera mot uppfattningar som man inte delar. Men att därifrån också ta steget till smutskastning av personer är illa. Att istället föra en mer sansad och konstruktiv dialog ger mer energi över till det väsentliga, att få Sverige på fötter igen. Endast den sittande regimen gläds över den interna splittringen. Att härska genom att söndra har alltid gillats av makten.

Eva Bergqvist hade förmågan att skilja person från sak - en synnerligen viktig överlevnadsmekanism.

John Järvenpää